

“How can you trust a man who wears both a belt and suspenders?” luidt een bekende quote uit de western klassieker ‘Once upon a time in the West’. Niet, is de conclusie. Met alle vervelende gevolgen voor de betrokkene van dien. Vertrouwen is een van de belangrijke voorwaarden voor samenwerking in de afvalwaterketen.

Samenwerking in plaats van vergunningen

Die samenwerking is nodig om het oppervlaktewater niet onnodig te belasten en de in het vooruitzicht gestelde besparingen in de keten te bereiken. Dat zijn stevige argumenten, dat de samenwerking ook wettelijk verplicht is in artikel 3.8 van de Waterwet moet er eigenlijk niet eens toe doen. Onderlinge betrokkenheid van gemeenten en waterschappen bij het opstellen van de riolerings en zuiveringsplannen, in het recent afgesloten Bestuursakkoord water met veel ambitie vertaald in gezamenlijke investeringsprogrammering, moet voldoende zijn om de afvalwaterketenbroek op te houden. Voorheen werden daarnaast nog wel eens vergunningen gebruikt om maatregelen af te dwingen. Uit het ‘Wvo-tijdperk’ stammen vergunningen voor lozingen vanuit overstorten en hemelwaterstelsels. Op basis van hun verordeningbevoegdheid verleenden waterschappen soms nog aansluitvergunningen voor lozing vanuit het openbaar riool op de zuivering en keurvergunningen voor het lozen van water vanuit de rioolstelsels. Het kwam het vertrouwen niet altijd ten goede. Het Bestuursakkoord stelt daarom een traject van cultuurverandering in het vooruitzicht: “Het vertrekpunt was een cultuur van normatief gedreven investeringsbeslissingen onder gescheiden verantwoordelijkheden. Het wenkend perspectief is een cultuur van het oplossen van vraagstukken op korte en lange termijn onder gezamenlijke verantwoordelijkheid.”

Het per 1 juli in werking getreden Besluit lozen buiten inrichtingen draagt bij aan het verandertraject. Wie toch nog overstortvergunningen zou willen inzetten, heeft pech. Per 1 juli is het instrument vervangen door algemene regels. Lozen vanuit

in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) aangegeven voorzieningen voor beheer van afvalwater is algemeen toegestaan.

Maar wat betekent dat nou precies? Moeten alle individuele lozingspunten in het plan staan? Voor de gemeente en het waterschap zou dat bij goede afstemming zeker niet hoeven. Maar het is belangrijk om te bedenken, dat het GRP niet alleen een document is voor de gemeente en het waterschap. Het is ook een document dat belangrijk is voor de burger. Het geeft aan welke zorg de gemeente op zich neemt wat betreft hemel-, grond- en huishoudelijk afvalwater in het buitengebied, en het gaat in op de voornaamste milieugevolgen. De burger hoeft echt niet te weten waar precies alle lozingspuntjes van een fijnmazig hemelwaterstelsel liggen. Maar het is voor hem misschien wel van belang, waar vanuit het vuilwaterriool overstortingen plaatsvinden, en wat dat voor het water betekent. Het is aan de gemeente om, ook denkend vanuit de positie van de burger,

“Het GRP is ook een document dat belangrijk is voor de burger”

een praktische keuze te maken over de gedetailleerdheid van het plan. Dat geldt ook voor nieuwe ontwikkelingen en onvoorzijne tussentijdse ontwikkelingen. En ook hier is samenwerking tussen gemeente en waterbeheerder uitgangspunt: gezamenlijk moeten ze het beeld hebben, dat de informatie in het plan adequaat is.

Wie met een vergrootglas naar het huidige artikel over het GRP in de Wet milieubeheer kijkt, zou kunnen betogen dat een veel grotere mate van detail nodig is en alles wat

de komende jaren gebeurt tot en met de coördinaten van alle lozingspunten in het GRP moet staan. Dat is nimmer bedoeld, maar het wetsartikel suggereert wel een grote mate van detail. In het Bestuursakkoord is daarom afgesproken dat partijen in 2011 nut en noodzaak van het aanpassen van de bestaande voorschriften voor het GRP zullen verkennen. Het uitgangspunt is dat het wel een praktische regeling moet zijn met het besef dat je (ook wat riolering betreft) nooit precies weet wat de komende vijf jaar gaat gebeuren.

Is er na de inwerkingtreding van het Besluit lozen buiten inrichtingen nog wel ruimte voor aansluitvergunningen en keurvergunningen voor lozingen uit gemeentelijke stelsels? Zoals hiervoor al aangegeven, hebben die geen specifieke wettelijke basis, maar zijn ze gebaseerd op de algemene verordeningbevoegdheid. Daarom zegt het Besluit lozen buiten inrichtingen er ook niets over. Maar het Bestuursakkoord is ook hierin duidelijk: “Waterschappen passen de aansluitverordening niet meer toe. In aanvulling hierop richten gemeenten en waterschappen hun verordeningen zo in dat de wederzijdse taakuitoefening niet belemmerd wordt en doelmatig plaats kan vinden”.

Feitelijk zou het resultaat dus hetzelfde moeten zijn als bij overstorten. Want laat duidelijk zijn: zowel een broekriem als bretels is echt overdreven. Naast samenwerking is er geen ruimte meer voor vergunningverlening. ■

*) Auteurs zijn werkzaam voor respectievelijk het Ministerie van I&M en Kenniscentrum InfoMil.